

Uvod

Preduzetnička ekonomija

I

Sredinom sedamdesetih godina postali su popularni nazivi poput "ekonomija nultog rasta", "deindustrializacija Amerike" i dugoročna "kondratijevska stagnacija ekonomije" i na njih se pozivaju kao na nepobitne činjenice. No, stvarnost i brojke pobijaju sve ove slogane. U Americi se odvija nešto prilično drugačije, a to je znatan pomak od "upravljačkog" prema "preduzetničkoj" privredi.

U razdoblju od dva desetljeća (od 1965. do 1985.), broj Amerikanaca starijih od šesnaest godina (koji se stoga po zakonima američke statistike ubrajaju u radno sposobno stanovništvo) porastao je za dvije petine, sa 129 na 180 miliona. I broj Amerikanaca, koji su bili plaćeni za obavljanje nekog posla, u istom je razdoblju porastao pedeset posto, sa 71 na 106 miliona. Broj radno sposobnog stanovništva je najbrže rastao u drugoj polovici toga razdoblja, u deset godina između 1974. i 1984., kada se ukupan broj radnih mjesta koje je nudila američka ekonomija povećao za 24 miliona.

U Sjedinjenim Državama toliki broj radnih mjesta nije se otvorio ni u kojem mirnodopskom razdoblju, izraženo postocima ili apsolutnim brojkama. A tih je deset godina, koje su započele "naftnom krizom" kasne jeseni 1973., bilo izrazito nemirno, obilježeno "energetskim krizama", dvjema priličnim recesijama, a "stare" industrije su gotovo izdahnule.

Američki je razvoj jedinstven. Ni u jednoj zemlji nije se još dogodilo nešto slično. U Zapadnoj Evropi, u razdoblju između 1970. i 1984. smanjio se broj zaposlenih, za otprilike 3-4 miliona. Godine 1970. u Zapadnoj je Evropi bilo 20 miliona više zaposlenih nego u SAD; 1984. bilo je 10 miliona manje. Čak je i Japan bio znatno neuspješniji od SAD-a u otvaranju novih radnih mjesta. U dvanaest godina (između 1970. do, uključujući, 1982.) broj radnih mjesta u Japanu je rastao po stopi od bijednih 10 posto, više od upola manje od američke.

No, uspješnost Amerike u otvaranju novih radnih mjesta sedamdesetih i početkom osamdesetih godina kosila se s predviđanjima svih stručnjaka prije dvadeset pet godina. Tada je većina analitičara radne snage očekivala da ekonomija (čak i uz najbrži rast) neće moći osigurati posao za sve pripadnike "eksplozije nataliteta" koji su trebali postati radno